

Miesięcznik

Ubezpieczeniowy

ISSN 1732-2413 • WSZYSTKO, CO TRZEBA WIEDZIEĆ O RYNKU UBEZPIECZEŃ • TOM 20 I NUMER 10 I PAŹDZIERNIK 2023 • 29 WRZEŚNIA 2023

© ImageFlow/stock.adobe.com

W N U M E R Z E :

Cyber: oferta, bezpieczeństwo

Przeptywy strategiczne/Prawo

Zmiany klimatyczne/Wypłacalność II/Ulga B+R

PRZEPLÝWY STRATEGICZNE

MARIUSZ ŻURAWSKI
*manager, Biuro Ubezpieczeń Klientów
 Strategicznych EIB, radca prawny*

Nieubezpieczalne jednak ubezpieczalne?

Wybuch wojny w Ukrainie wymusił na przedsiębiorcach konieczność podjęcia szeregu działań związanych z dostosowaniem się do nowej sytuacji. W dużej mierze polegały one na ograniczeniu, a nawet zaprzestaniu działalności na tym terytorium. – **MARIUSZ ŻURAWSKI**

Najostrzejsze reakcje miały miejsce na początku wojny. Jest to naturalne w nowej, ekstremalnej sytuacji – a taką bez wątpienia jest wojna – najpierw wycofujemy się, zbieramy dane niezbędne do oceny ryzyka, a następnie podejmujemy coraz śmielsze działania, zmierzające do realizacji założonych celów. Jako gospodarczy element takiego właśnie procesu postrzegam nowelizację ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych. To wyjście naprzeciw oczekiwaniom przedsiębiorców, którzy wskazywali, że potrzebują dodatkowego zabezpieczenia swoich działań, jeżeli mają zaangażować się w takich nietypowych (wojennych lub powojennych) realiach.

Na początku chciałbym zwrócić uwagę na dwa ważne aspekty.

RYNEK UBEZPIECZEŃ JEST ISTOTNYM ELEMENTEM WZROSTU GOSPODARCZEGO

Po pierwsze, nowelizacja dobitnie pokazuje, że rynek ubezpieczeń nie działa w próżni i jest istotną częścią gospodarki i rozwoju ekonomicznego. Choć dla branży jest to oczywistość, warto to mimo wszystko podkreślać, ponieważ nie każdy patrzy na ubezpieczenia tak szeroko jak my. W końcu na czym wyrósł największy rynek ubezpieczeniowy Lloyd’s of London? Na zabezpieczeniu najpilniejszych interesów handlu morskiego. Patrząc na to zagadnienie globalnie, rozwój ubezpieczeń pozwolił na realizację przedsięwzięć, które wiązały się z podjęciem ryzyka w takiej skali, która dla pojedynczych podmiotów byłaby nieakceptowalna. W dzisiejszych realiach takim ryzykiem jest wojna. Jego realizacja może zagrozić działalności poszczególnych przedsiębiorstw. Jednak rozłożenie tego ryzyka na całe gospodarki, z zastosowaniem mechanizmów limitowania jego skali, powoduje, że jest ono akceptowalne.

W MOMENTACH KRYZYSOWYCH UBEZPIECZYCIELE ZMIENIAJĄ ZASADY

Po drugie, w sytuacjach kryzysowych, rynek ubezpieczeń pokazuje, że jest w stanie dostosować się do bieżącej sytuacji ekonomicznej i otworzyć na potrzeby biznesu. To, co wydawało się niemożliwe i jednym z podstawowych dogmatów w funkcjonowaniu ubezpieczeń, nagle okazuje się możliwe do zmiany. Mówię tu oczywiście o włączeniu do ochrony ryzyk wojennych, w tym także w odniesieniu do terytoriów zaliczonych do krajów o podwyższonym ryzyku politycznym. Można podnieść argument, że bez wsparcia rządowego to otwarcie zapewne by nie nastąpiło, ale z drugiej strony – nowelizacja jest wynikiem dialogu organów rządowych i przedstawicieli rynku ubezpieczeń. Gdyby ryzyko w żadnej mierze nie miało ubezpieczeniowego charakteru, to obietnica reasekuracji mogłaby nie zmienić oferty rynkowej (co jak wierzę nastąpi).

Potrzeby, a jednocześnie szanse wydają się ogromne. Z jednej strony wiążą się one z koniecznością wsparcia odbudowy infrastruktury krytycznej, pozwalającej na zapewnienie odpowiedniego poziomu codziennego funkcjonowania społeczeństwa i gospodarki Ukrainy – niekiedy w zakresie podstawowych potrzeb. Z drugiej strony, jest to potrzeba modernizacji i spełnienia brzegowych wymagań związanych z planami akcesji tego kraju do Unii Europejskiej. Wymagania te mogą dotyczyć transformacji energetycznej, zmierzającej w kierunku zwiększenia efektywności, mogą to być projekty proekologiczne, zrównoważonego rozwoju, ale również i infrastrukturalne na różnym poziomie – od lokalnego po ogólnokrajowy. Wydaje się, że nasze przedsiębiorstwa w tym zakresie zadań powinny się znakomicie odnaleźć – w końcu przez ostatnie dwie dekady podobne projekty realizowały u nas w kraju.

Część z tych inwestycji musi zostać zrealizowana natychmiast i nie może czekać na zakończenie działań wojennych – np. te związane z odbudową infrastruktury energetycznej, wodno-kanalizacyjnej itp. Jest to szansa również dla polskich firm, których partycypacja w powyższych procesach może pozytywnie wpłynąć na naszą gospodarkę. **Polski eksport na Ukrainę od wybuchu wojny odnotowuje wysokie wzrosty, sięgające okresowo poziomu ponad 50%**. Stworzenie dodatkowej pojemności ubezpieczeniowej / oferty pokrycia ryzyka (której brak stanowił istotną barierę wejścia) nie tylko ułatwi działalność firm, które już współpracują z naszymi wschodnimi sąsiadami, ale powinniśmy też zachęcić nowe podmioty do działań na tym rynku.

JAKIE ZMIANY WNOŚI NOWELIZACJA USTAWY?

13 lipca Sejm uchwalił Ustawę o zmianie ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych oraz niektórych innych ustaw (dalej Ustawa).

W zakresie zabezpieczenia inwestycji realizowanych poza granicami RP Ustawa wprowadza dwa mechanizmy. Pierwszy dotyczy zabezpieczenia płatności od podmiotu zagranicznego na rzecz polskiego eksportera. Drugi wprowadza możliwość reasekuracji przez KUKE (działającą jako agencja kredytów eksportowych) ubezpieczeń, których ryzyka nie wystąpiły na terytorium RP.

Z treści Ustawy wynika, że KUKE będzie mogło oferować wsparcie reasekuracyjne w zakresie ryzyk pokrywanych ubezpieczeniami, o których mowa w dziale II w grupach 3–7 i 9–16 w zakresie szkód będących następstwem zdarzeń określonych jako ryzyko polityczne.

Dokładna definicja ryzyka politycznego ma zostać określona w rozporządzeniach, jednak ogólnie można wskazać, że chodzi o pokrycie ryzyk wojennych.

Przy obecnym brzmieniu przepisów specyficznie należy rozumieć pojęcie inwestycji. Obecnie to dostawa towarów. Do wniosku takiego prowadzi pominięcie w powyższym katalogu możliwych do reasekuracji ryzyk grupy 8, obejmującej m.in. ogień i eksplozję. To oznacza, że klasyczne ubezpieczenia mienia dotyczące fazy eksploatacyjnej czy też fazy budowy / montażu nie będą mogły zostać zreasekrowane w zakresie ryzyk politycznych / wojennych na podstawie omawianej Ustawy.

Chcąc zobrazować tę sytuację, można podać, że jeżeli przedmiotem umowy będzie transformator, to w zakresie ryzyk wojennych możliwe będzie ubezpieczenie samochodu, którym będzie transportowany oraz ubezpieczenie samego transformatora do czasu jego wyładowania w miejscu docelowym. Jednak wsparcia ubezpieczeniowego nie będzie w zakresie prac związanych z zamontowaniem tego transformatora w miejscu jego pracy.

Prawdopodobnie dlatego obecnie najszerzej mówi się o możliwości asekuracji ryzyk transportowych oraz casco. Co w porównaniu do obecnej sytuacji i tak jest dużym krokiem naprzód.

CO DALEJ?

Można się spodziewać, że uchwalenie Ustawy to pierwszy etap procesu. **Zwiększenie pojemności ubezpieczeniowej w obszarze zabezpieczenia eksportu i transportu materiałów i produktów do Ukrainy buduje bazę materiałową do odbudowy i rozwoju – inaczej mówiąc, pozwala dostarczać produkty wytworzone w RP lub takie, w których dostawie polskie podmioty pośredniczą.** Na ten moment mówimy o zabezpieczeniu krajowych eksporterów i przewoźników. Ukraina będzie jednak w najbliższej przyszłości potrzebowała dodatkowego wsparcia kadrowo-kompetencyjnego. Moim zdaniem kolejnym etapem powinno być dodatkowe zabezpieczenie przepływu usług i pracowników – tak by móc np. zrealizować usługę dostawy z montażem. Oznacza to, że rozmowy powinny również dotyczyć co najmniej ubezpieczeń budowlano-montażowych oraz osobowych. Dopiero takie podejście pozwoli w całości zrealizować cel ostatnio przyjętych regulacji.

Uwzględniając *vacatio legis*, Ustawa wejdzie w życie w swej zasadniczej części 28 września 2023 r.

To czas na przygotowanie aktów wykonawczych, zawarcie umów reasekuracyjnych oraz przygotowanie oferty dla biznesu. Czasu na dogranie szczegółów jest mało.

Jak wiadomo, czas to pieniądz – w tym przypadku kto wcześniej znajdzie sposób na swój udział w odbudowie / restrukturyzacji ukraińskiej infrastruktury, ten znacznie zwiększy swoje szanse na sukces gospodarczy, a co również ważne, wydatnie pomoże społeczeństwu tak dotkliwie dotkniętemu wojną. □

